

Zijne kracht heeft zwakken sterkte, en vreesachtigen heldenmoed gegeven, heeft een schuw en weerloos kuddeke gevormd tot een schare van machtige strijders, die de wereld overwonnen hebben zonder andere strijdeuze dan Zijn Kruis, en zonder andere wapenen dan de macht des Geestes en des Woords!

Zijne kennis is aangevangen de wereld te vervullen en te veranderen, en zij kan niet verloren gaan, want zij is daar om de menscheit, de gehele menscheit over zich zelve in te lichten, hetzij tot loebrenning, hetzij tot verwerping."

H. J. P. T.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

Onbevredigende bestrijding.

(Antwoord aan den Heer I. Stap.)

II.

Overheidsgezag en patroonsgezag.

In het tweede stuk en ook in het derde toont de heer Stap groote bezorgdheid te hebben over mijn opvatting omtrent overheidsgezag en patroonsgezag. Hij beweert, dat ik „hieromtrent zulke vreemde, on-anti-revolutionaire gedachten" verkondig. Nu zou ik in de eerste plaats wel willen opmerken, dat het hier, in principe niet gaat om Antirevolutionair of on-Antirevolutionair. Het ging en het moet gaan in de eerste plaats over de schriftuurlijke opvatting omtrent werkstaking.

Maar voorts: de heer Stap zondigt tegen de goede regels van polemiek, door hetgeen ik zelf heb gezegd niet duidelijk genoeg naar voren te brengen. Ik heb zeer wel gevoeld, dat men de besprekingen van ons onderwerp heel gemakkelijk kan vertroebelen door een tegenstander verwijten te doen, zooals de heer Stap nu tot mij richt en daarom had ik zeer nadrukkelijk bij de betrokken passages van mijn recensie tot twee maal toe het onderscheid van die gezagssoorten gememoreerd. Reeds dit had den heer Stap tot de overweging moeten voeren, dat ik van die vraagstukken niet geheel onkundig ben. Zelf heb ik geschreven („De Reformatie" 2/12/1932): „Ik ben bereid grif toe te stemmen" enz., dat mede het overheidsgezag den Christen moet weerhouden tot staking over te

gaan. Doch ik beweerde en beweer heden nog, ondanks de nadere „onderwijzing" van den heer Stap, dat enkele van de door hem gegeven voorbeelden de jeugdige lezers, die straks zelfstandige arbeiders zijn, die met het stakingsvraagstuk zullen te worstelen hebben, voeren kan tot een zeer lichtzinnige praktijk, dat zij als zij die voorbeelden (en wat zij naar hun analogie daaraan gelijk zullen gelieven te stellen) volgen en toepassen, naar mijn overtuiging, in strijd komen met de Christelijke beginselen. En daarom had ik gevraagd nader aan te toonen, uit de Schriften, dat de door den heer Stap gestelde gevallen inderdaad moesten dwingen tot de staking, zijnde, volgens hem, in die gevallen „een plicht", „om Gods wil".

Dezer dagen meldden de bladen, dat in Denemarken de socialistische regering voor den duur van een jaar de uitsluitingen en stakingen verboden zou. (Omdat er een groote uitsluiting dreigde! Men ziet, wat er overblijft van het „koninklijke" strijdmiddel.) Wat wil de heer Stap nu hier met zijn stakingen als „plichten om Gods wil"? Moeten nu die plichten nog vervuld worden, of maar op zij gezet ter wille van het gezag ook van deze overheid?

En voorts herinner ik aan hetgeen ik in mijn artikel over „Arbeidsgebed—Arbeidsgelofte" heb geschreven, dat naar mijn overtuiging de voorige zette politiek van de slechts-twee-voorwaarden-theorie t.a.v. den arbeider in het vrije bedrijf ons ook zou doen verliezen „op den duur onzen vat op het overheidspersoneel". („De Ref." 9/9/1932). Ik ben ervan overtuigd, dat, wanneer wij niet vóórlopig stellen het absolute gezag van God over elk mensch, dus ook over den arbeider in het vrije bedrijf, en wanneer wij niet blijven vasthouden aan de persoonlijke verantwoordelijkheid van elk mensch, dus ook van elken arbeider, rechtstreeks jegens God, dat ons dan ook alle theorieën en alle onderscheidingen, ook inzake de andersoortigheid van het overheidsgezag, niets zullen helpen op den duur. Wie het oorspronkelijke verwaarloost, moet in het afgeleide zeker zijn kracht verliezen. Doch wie het oorspronkelijke in het oog blijft houden en steeds daarvan uitgaat, die kan ook met vrucht en met klem in het afgeleide nadere onderscheidingen toepassen. Daarom kon ik schrijven, dat ik persoonlijk „mede vooraan wil staan om een staking door overheidspersoneel af te keuren". Dat mijn vrees omtrent het verliezen van den val op het overheids-

personeel niet geheel ongegrond is, heeft o.a. de heer Huizinga aangetoond in „De Ref." van 6/1/1933, toen hij eraan herinnerde, hoe vanuit onzen kring in 1918 de stelling is verdedigd, dat aan het „personeel in publieken dienst" het recht van staking niet mag worden onzegd. En dan komt daarbij weliswaar een verdere onderscheiding tusschen hen, die in dienst zijn van de „overheid als zoodanig" en hen die „voor of namens deze handelen". Maar men houde mij ten goede, dat ik vrees, dat al deze onderscheidingen met een exponent den menschen bitter weinig zullen zeggen en binden op den duur. Men speelt hier met vuur.

Hoe verward de opvatting en uiteraard straks de toepassing-in-de-praktijk zal moeten worden, blijkt opnieuw uit het artikel van den heer Stap. In zijn derde artikel (blz. 330) maakt hij ook de onderscheiding tusschen Staat-Regering en Staat-Industrieel. Tot de tweede behooren dan b.v. de gas- en electriciteitswerken, de spoorwegen, o.d. En dan stelt hij:

„Wie van deze categorie staakt, treft wel niet de overheid rechtstreeks in de uitoefening van haar gezagsfunctie, maar staat er toch anders voor dan een werkmans in het particuliere bedrijf."

Omtrent die bewering van den heer Stap, dat b.v. een staking van het spoorwegpersoneel de overheid niet rechtstreeks in haar gezagsfunctie zou aanranden, leze hij, en ieder die zich daarvoor interesseert, maar eens na, wat Dr A. Kuyper in 1903 heeft gezegd bij de behandeling van de stakingswet. Men zie daartoe de „Parlementaire Redevoeringen" deel II, nader: onderdeel I, o.a. blz. 374/75. De heer Stap is nog wel zoo voorzichtig om ook hier de staking af te keuren; en ik deel die afkeuring; maar ik wijs hem toch alweer op hetgeen door anderen, die ook tot ons gerekend moeten worden, wordt geleerd (zie boven). Maar mijn afkeuring is op heel andere grond ingesteld dan die van den heer Stap. En ik blijf van meening, dat zijn opvatting op den duur ook onze menschen niet zal weerhouden om de andere richting uit te gaan, die immers, ook onder ons, haar verdedigers vindt.

Persoonlijk blijf ik dan ook van meening, dat al wie het absolute gezag van God over de menschen niet vóórlopig blijft stellen, geen redelijk argument kan vinden om een staking b.v. aan een gasfabriek af te keuren. Ik herhaal nog eens: wie algemeen bindend verklaart het gezag van God over ieder mensch, heeft alle recht van spreken om

POPULAIR-WETEN- SCHAPPELUKE SCHETSEN

De nieuwe organisatie van het Roomsche Jeugdwerk

VI.

Het meisjesjeugdwerk.

Hebben we tot heden nagegaan hoe de jongens en jongelingen bij Rome georganiseerd zijn, thans vraagt de organisatie der meisjes onze aandacht. Het is met de meisjes alweer als met de jongens: de regeling is diocesaan, zoodat in elk bisdom andersoortige verenigingen bestaan. Speciaal het bisdom Haarlem is hier weer afwijkend.

De fout van Rome heeft in de vroegere jaren hierin bestaan, dat destijds van een vrije jeugdbeweging geen sprake was. 't Was alles jeugdzorg. De meisjespatronaten bloeiden dan ook niet. Men leerde er de meisjes, naast de godsdienstige vorming, lichamelijke oefeningen en huishoudelijke zaken.

Deze patronaten, in 1930 totaal ruim 17000 leden tellend, bereikten de meisjes van 13—17 jaar. In 1920 werd hiernaast de R.-K. Jonge Vrouwenbond opgericht, die de meisjes van 17—21 jaar wilde organiseren. Groot is deze beweging niet geworden. Slechts 1500 leden wierf ze. Er werden dan ook in alle bisdommen pogingen in het werk gesteld om nieuwe vormen van jeugdorganisatie te vinden.

Zodoende zijn in het aartsbisdom Utrecht de parochiale jeugdverenigingen voor meisjes van 12 tot 16 jaar: de z.g. K. J. M. (Kath. Jonge Meisjesorganisatie) ontstaan. Deze telden in Oct. 1932 nog slechts 2648 leden. Voor de oudere meisjes is er nu een Kath. Jonge Vrouwen Vereen. (K. J. V.) Bij beiden is de opperleiding aan den priester toevertrouwd, terwijl deze door leidsters en club- (of ronde-) leidsters wordt bijgestaan.

In het bisdom Roermond met zijn vele fabriekscentra heeft men voor de oudere meisjes twee-erlei organisatie. De Kath. Arbeidsters Jeugdver. (K. A. J. V.), de z.g. „Kajotsters", werkt onder de fabrieksmeisjes.

De leden zien zich het lekenapostolaat opgedragen, d.w.z. zij hebben de taak als de apostelen het evangelie uit te dragen en bekeerdend en behoudend in de fabrieksomgeving op te treden.

Alle overige groepen worden samengevat in de K. J. V. (Kath. Jeugdvereen.) Ook in deze verenigingen is het speciale club-systeem toegepast, terwijl als zuiver godsdienstige vereniging naast haar de Maria Congregaties en de Wereldlijke Derde Orde

van St. Franciscus staan (totaal plm. 70.000 leden).

Hoe interessant deze organisaties ook zijn, toch laat ons bestek niet toe in den breede op hare werkwijze in te gaan, te meer daar het ons van meer belang toeschijnt eenige kolommen te wijden aan de vrouwelijke jeugdbeweging in het bisdom Haarlem, onder leiding van den energieke bisschop Mgr. Aengenent ontstaan.

Juist omdat Dr B. A. Knoppers ze in zijn Handboek nauwelijks erwähnt¹⁾, moet ze hier breder beschreven worden. Nu is dit geen fout van den auteur. De z.g. Graalbeweging is in de laatste jaren zoo verbaasd toegenomen, dat ze een R.-K. Wereldbeweging belooft te worden. Alvorens onze kritiek op deze beweging te geven, willen we ze objectief beschrijven.

Op instigatie van den reeds genoemden Haarlemschen bisschop is eenige jaren geleden gesticht de vereniging „De Vrouwen van Nazareth", die in dat bisdom de zorg voor de fabrieksmeisjes op zich wilde nemen.

Als devies koos ze „De Graal". Rector Braakman heeft dezen naam „een begeesterende nomenclatuur" genoemd.²⁾ De naam is ontleend aan een Roomsche kerkboek „Naar God" en herinnert ons aan de bekende Parcivalsage. Gelijk men wel zal weten is de graal, de heilige schaal of schotel, door Jezus gebruikt bij het laatste Avondmaal, waarin de wijn in bloed zou zijn veranderd. Ook zou volgens de legende het bloed van Jezus na het doorsteken zijner zijde er in opgevallen zijn.³⁾

Van deze schaal gaan de stralen des lichts uit, zoolang de hand der liefde haar wereldveroverend opheft. Parcival is het die na vele avonturen de Graal opnieuw doet schitteren en dan gaan de Graalmaagden uit om de wereld te bekeeren, beziel door de heilige graal, gedrongen door Christus' liefde en licht.

Het Graalteeken is wondermooi gekozen en het is inderdaad of door zijn bezieling een geheimzinnige kracht in de Roomsche meisjes is gevaren, die met groot enthousiasme zich aan het jeugdwerk geven.

Immers is deze jeugdbeweging niet tot de fabrieksmeisjes beperkt gebleven. Had tot Juni 1932 „De Graal" zich moeten behelpen met een centraal gebouw „Het Moederhuis" te Rijswijk, zoo is in die maand een grootsch gebouw „De Tiltenberg" te Vogelzang in gebruik genomen, dat dienst doet als opleidingsinstituut voor de leidsters. En thans bestrijkt „De Graal" alle meisjes in het bisdom en vele daarbuiten. Zelfs in Londen, Berlijn en Nederlandsch-Indië vindt men vertakkingen.

In het 14-daagsch orgaan „De Zilveren Trompet" vinden we een program zoo idealistisch en veelomvattend, dat we werkelijk benieuwd zijn of deze

beweging inderdaad de afmetingen zal aannemen, die men zich ervan voorstelt. Allereerst herinnert het artikel er aan, dat in 1931 niet minder dan 15 Graalhuizen in het bisdom en ook daarbuiten b.v. in Lutterade (L.) in gebruik zijn genomen⁴⁾ en voorts blijkt dat de volgende groepeeringszich ontwikkeld hadden: 1e. De Kruiskinderen; 2e. De Graalwacht; 3e. De Adspiranten; 4e. De Graalkadetten; 5e. De Graalleden; 6e. De Jonge Garde.

Deze groepen zijn aldus georganiseerd⁵⁾:

De Kruiskinderen vormen de schoolgaande meisjes van 7—13 jaar, die te klein zijn om in de actieve Graalbeweging opgenomen te worden; we zouden ze bij de Welpen der padvindsters kunnen vergelijken. Ze komen nooit meer dan eens per week in het Graalhuis.

De Graalwachten zijn de Graalafdelingen op kleinere steden en dorpen, die meestal geen eigen huis bezitten, en vooral in den begintijd door leidsters uit de steden geholpen worden.

Ieder meisje, dat zich als lid komt opgeven, is eerst een half jaar „adspirant", d.w.z. zij draagt nog geen uniform en is verplicht, den maandelijkschen praataavond bij te wonen om op de hoogte te komen van de beweging. Dan kan zij worden „ingekleed", d.w.z. de uniform met inkleedingsinsigne gaan dragen.

Hebben de aspiranten nu bovendien nog een cursus van 14 praataavonden, die drie à vier maanden duurt, gevolgd, dan worden ze „ingewijd". Hierbij wordt het H. Sacrament gebruikt en het meisje is nu lid van de daden club, die de kern der beweging vormt. Daar wordt het meisje tot Katholieke vrouw gevormd. Blijken de meisjes vatbaar voor diepere, geestelijke ontwikkeling dan kunnen ze nog Graallid van den 2den of 3den graad worden.

De intellectuele jonge vrouwen vormen de beide groepen: De Graalkadetten en de Jonge Garde.

De eerste groep bevat de studeerenden aan H. B. S., Lyceum, Kweekschool en Gymnasium en de tweede wordt gevormd door de meisjesstudenten en leerzessen M. O. Zij hebben een eigen taak in de Graalbeweging, n.l. te zorgen voor het cultureel gedeelte van het werkprogram. Zij verzorgen toneel, leekenspel en danskunst, voorts spreek- en zangkoor, picturale plastiek, binnen-architectuur en muzikale begeleiding. De danskunst der Graalmeisjes is niet die der moderne ontarring, maar uitbeeldingskunst, waarbij de armen en beenbewegingen uitdrukking geven aan de zielsgesteldheid bij toneel of spreekkoor.

Aan de Jonge Garde is hierbij meer de algemeene zorg voor het culturele gedeelte opgedragen. Ze zijn dus niet, zooals de leidsters, aan een bepaald clubhuis verbonden.

ook te l
het geza
zijnde ar
weinig n
de stakir
keuren.
hebben.
dat zij,
de overh
van gas
de inwo
deren d
te zien

Ik bev
zooals d
tot een
de meth
wetgelee
Ik stel
niet he
toonen,
dand ge
Ik stel v
legt die
van mij

„Geza
gelijk n
„Hij i
het blij

Als il
heb geza
als hij
indrak
had. W
dienen a
in op de
Dat ov
voor Ne
zeggen v
genoten.
wij te d
de onze
Ik ein
ook ds
opponen
gen ver
Arbeid"

„Geza
gelijk n
„Hij i
het blij

Als il
heb geza
als hij
indrak
had. W
dienen a
in op de
Dat ov
voor Ne
zeggen v
genoten.
wij te d
de onze
Ik ein
ook ds
opponen
gen ver
Arbeid"

„Geza
gelijk n
„Hij i
het blij

Als il
heb geza
als hij
indrak
had. W
dienen a
in op de
Dat ov
voor Ne
zeggen v
genoten.
wij te d
de onze
Ik ein
ook ds
opponen
gen ver
Arbeid"

„Geza
gelijk n
„Hij i
het blij

Als il
heb geza
als hij
indrak
had. W
dienen a
in op de
Dat ov
voor Ne
zeggen v
genoten.
wij te d
de onze
Ik ein
ook ds
opponen
gen ver
Arbeid"

„Geza
gelijk n
„Hij i
het blij

Als il
heb geza
als hij
indrak
had. W
dienen a
in op de
Dat ov
voor Ne
zeggen v
genoten.
wij te d
de onze
Ik ein
ook ds
opponen
gen ver
Arbeid"

„Geza
gelijk n
„Hij i
het blij

Als il
heb geza
als hij
indrak
had. W
dienen a
in op de
Dat ov
voor Ne
zeggen v
genoten.
wij te d
de onze
Ik ein
ook ds
opponen
gen ver
Arbeid"

„Geza
gelijk n
„Hij i
het blij

Als il
heb geza
als hij
indrak
had. W
dienen a
in op de
Dat ov
voor Ne
zeggen v
genoten.
wij te d
de onze
Ik ein
ook ds
opponen
gen ver
Arbeid"

„Geza
gelijk n
„Hij i
het blij

Als il
heb geza
als hij
indrak
had. W
dienen a
in op de
Dat ov
voor Ne
zeggen v
genoten.
wij te d
de onze
Ik ein
ook ds
opponen
gen ver
Arbeid"

„Geza
gelijk n
„Hij i
het blij

Als il
heb geza
als hij
indrak
had. W
dienen a
in op de
Dat ov
voor Ne
zeggen v
genoten.
wij te d
de onze
Ik ein
ook ds
opponen
gen ver
Arbeid"

VAKWETENSCHAP EN PRAKTIJK

Vorm en Verrichting.

II.

Reeds werd er op gewezen, hoe in de thans loopende beschouwingen onder vorm niet maar moet worden verstaan de uitwendige gestalte, maar veel meer alle ruimtelijk-stoffelijke eigenschappen van het organisme te zamen. Er werd bovendien op gezinspeeld, hoe de vorm ons dikwijls eerst begrijpelijk wordt door de kennis der verrichting, hoe de functie veelal den zin van den vorm openbaart.

Hierin ligt dus reeds aangeduid, dat er een zeer nauwe en innige betrekking tusschen vorm en functie bestaat. In het gewone leven, in de ons omringende werkelijkheid zien wij die beide immers ook altijd samengaan; is de vorm zonder inhoud leeg, de vorm zonder functie is dood en gaat teniet, de functie daarentegen zonder vorm volkomen onbestaanbaar, en iets geheel afgetrokken. In het levende zijn vorm en functie als het ware constitutioneel tot ondeelbare eenheid samengegroeid. Daarbij moge de vorm tot op zekere hoogte het standvastige, stabiele, het statische moment zijn, waartegenover de functie een meer veranderlijke, dynamische grootheid is, een reële scheiding tusschen vorm en functie kan in de werkelijkheid nimmer tot stand worden gebracht, maar blijft een gedachtenproef, een begripmatig iets. Het verband tusschen verrichting en vorm is zoo innig, dat ze nimmer reëel te scheiden, hoogstens ideëel te onderscheiden zijn. Hoe dat verband nu echter nader kan worden bepaald en moet worden gedacht, is de zaak, die ons bezig houdt, en die een zoo belangrijk vraagstuk voorstelt, dat Bolk niet ten onrechte getuigde, dat een peilen van dit probleem doordringt tot diepten, waar de grondslagen liggen van 'menschen wereld- en levensbeschouwing.

Al hebben voorzeker ook vroegere denkers zich niet onttrokken aan den drang dezer vragen, en gingen zij niet zonder meer aan dit punt voorbij, voor het moderne bewustzijn was het toch Spencer, die het vraagstuk bijzonder scherp stelde, en met nadruk naar voren schoof in het volgende alternatief: „Brengt de vorm de functie voort, of

van jeugdbeweging verre verkiezen boven het Roomsche buitenwerk.

Nooit mag de aesthetica de ethica overheerschen. Schoonheidsontroering is nog geen innerlijke beleving. En als de Roomsche Martha's bezig zijn met veel dienen — op zichzelf een goed werk — zie ik toch liever de nadenkende Maria's van het Gereformeerde volksdeel aan Jezus' voeten zitten.

Een meisje, dat zelf nog opgevoed moet worden, is bovendien niet in staat wereldbekeerend op te treden. Christus heeft nimmer vrouwelijke apostelen uitgezonden, laat staan jonge meisjes. Wie de Schrift kent, weet wel, dat Jezus voor de vrouw een heel andere taak heeft weggelegd. En al moge dan „De Zilveren Trompet“ met groote letters schrijven: „Met een tam Christendom bereiken we niets tegen de fanatieke organisatie der Godsvijanden“ — dan stellen wij daartegenover het christendom dat bidt, beleeft en belijdt. Dat beoikt tenslotte alles.

Maar al nemen we ook het militaire der Graalbeweging niet over en zijn we het met de plaats die tooneel, dans, zang en muziek innemen niet eens, toch mogen we niet eindigen, dan met onze meisjes ook toe te wenschen iets van het enthousiasme der Graal. Al is de bron van dit enthousiasme een andere, onze beweging moet in dit opzicht wedijveren. En eveneens zij opgemerkt, dat het teveel aan aesthetica aldaar bij ons dikwijls een tekort is. Onze meisjes moeten ook haar lokalen zóo maken, dat het artistieke harmonieert met het intieme, hartelijke van het verenigingsleven.

Tenslotte: Het Graalmeisje ziet haar taak in het stralen — zooals de Graalschaal haar stralen deed schitteren in de donkere wereld. Zoo zie ook ieder meisje onder ons haar roeping: Zij strale haar liefde tot God uit. Zij zij in de wereld als stralend licht. Juist omdat de zachtmoedige en stille geest, die kostelijk is voor God, haar bezielt, kan ze haar taak zóo vervullen. En al is het een simpel insigne dat het meisje kenbaar doet zijn als lid onzer beweging, toch kenne ook ieder de Gereformeerde meisjes uit alle anderen, omdat haar uiterlijke verschijning zij de zuivere weergave van een innerlijk leven als Kind des Verbonds.

¹⁾ Deel II, pag. 306.

²⁾ Het Jongenspatroonaat, pag. 11. Uitg. R.K. Jongensweeshuis, Tilburg.

³⁾ De gehele legende komt voor in „De zilveren trompet“, no. 8-9, 1932. Bondsbibl. Bond v. Geref. Jeugdorg., no. 223.

⁴⁾ Begin 1933 telde 't Bisdóm alleen er al 20. In Limburg werkt de Graal niet meer.

⁵⁾ Vriendelijk dank ik „De Tiltenberg“ voor de inlichtingen mij omtrent deze groepsindeling verstrekt.

⁶⁾ „De Zilveren Trompet“ no. 4, 1932.

⁷⁾ Vert. Matth. 12:19. Ned. Bijb. Gen.

seft o.a. de „Ref.“ van hoe vanuit dedigd, dat „het recht d. En dan lerscheiding e „overheid mens deze goede, dat en met een- llen zeggen r met vuur, aard straks n worden, heer Stap, hij ook de g en Staat- lan b.v. de vegen, o.d.

wel niet de ng van haar oor dan een

Stap, dat rsonneel de ar gezags- er die zich wat Dr A. ehandeling e de „Par- ler: onder- is nog wel ting af te ar ik wijs n, die ook dt geleerd heel ander- er Stap. En ag op den ouden om mers, ook

suining, dat r de mon- elijk argu- . aan een eens: wie n God over reken om

aannemen, i herinneri- onder dan aarbuten- genomen*) epeerings- kinderen; n; 4a. De De Jonge

b); oolgaande- n om in s worden; iders kun- dan eens

Ideelingen- stal geen- begintijd- worden.

opgeven, d.w.z. zij den maan- en op de n kan zij met in-

nog een- rier maan- ingewijd“. ti en het e de kern- neisje tot eisjes vat- ling dan den graad

a de beide- re Garde. n aan H. um en de studenten- igen taak- het cul- Zij ver- it, voorts- binnen- De dans- moderne- ij de arm- de ziels-

meer de- gedeelte- leidsters,

óók te laten gelden, als bijkomend argument, het gezag van de overheid over de in haar dienst zijnde arbeiders. Maar wie het eerste loslaat, houdt weinig meer dan utiliteitsargumenten over om b.v. de staking aan een Gemeentelijke gasfabriek af te keuren. Want de arbeiders aan zoo'n gasfabriek hebben straks het hoogste recht om te zeggen, dat zij, op hun plaats, niet „in dienst zijn van de overheid als zoodanig“ en dat het niet leveren van gas wel een klein ongemak beteekent voor de inwoners, doch daarom hen niet mag verhin- deren de staking in hun geval nu ook eens te zien als een „plicht van Godswegen“.

Ik beweer, dat de heele vorm van behandeling, zooals de heer Stap die ook toepast, ons voert tot een casuïstiek, die in alles overeenstemt met de methode van wetsuitlegging van vele Joodsche wetgeleerden in vroeger eeuwen.

Ik stel daarom opnieuw vast, dat de heer Stap niet heeft voldaan aan mijn verzoek om aan te toonen, dat het door hem geleerde verschil inder- daad gerechtvaardigd is op schriftuurlijke grond. Ik stel verder vast, dat hij mij dingen in den mond legt die ik nooit gezegd heb. Hij beweert (III, 329) van mij:

„Gegaz van den patroon staat voor hem in principe gelijk met gezag van de Overheid.

„Hij zegt dat wel niet met zoovele woorden, maar het blijkt toch uit meer dan één uittaling.“

Als ik dat dus „niet met zoovele woorden“ heb gezegd, dan had de heer Stap ook niet, zoo- als hij nu, door maar voort te hollen, doet, den indruk moeten vestigen, alsof ik het wel gezegd had. Want wat daarop volgt en blijkbaar moet dienen als argumentatie van zijn conclusie, gaat niet in op de door mij gestelde vraag.

Dat overheidsgezag is een erg gemakkelijk artikel voor Nederlanders, die eenige eeuwen lang den zegen van een geordende staatsinrichting hebben genoten. Maar de moeilijkheden beginnen, wanneer wij te doen krijgen met een overheid anders dan de onze, b.v. de Russische, of ook de Deensehe.

Ik eindig¹⁾ dit onderdeel met de woorden, die ook Ds J. C. Sikkel eens heeft gericht tot een opponent: gij hadt wel wat meer studie bij mij mogen veronderstellen. (Zie: „Vrijmaking van den Arbeid“, Haarlem, 1928, blz. 18.)

¹⁾ Enkele bijzonderheden behandel ik nog in een noot: a Ik had den heer Stap gevraagd aan te toonen, dat er eenheid van concept bestond tusschen het begin en het slot

Nu meene men niet dat de Graal enkel van cul- turele betekenissen is.

Mgr. J. D. J. Aengenent, de stichter, heeft bij de inwijding van het Moederhuis der Vrouwen van Nazareth de taak van de Graal in de eerste plaats gezien als die van het lekenapostolaat. De meis- jes zijn stuk voor stuk propagandiste van het Roomsche geloof. De jonge meisjes worden ge- vormd „tot diepgodsdienstige, door en door Room- sche vrouwen, die de wereld zullen terugbrengen tot Christus.“²⁾

Daarnaast stelt de bisschop het doel, de meisjes te ontwikkelen in alle kundigheden die zij later in het huwelijksleven noodig hebben: naaien, knip- pen, verstellen, koken enz.

In tegenstelling met de overige Roomache jeugd- beweging onder de meisjes, hecht de bisschop zeer veel aan de uiterlijkheden. En tegenover het opgeworpen bezwaar, dat die uiterlijkheden het innerlijk zouden te kort doen, beweert hij: De uiterlijkheden leggen juist getuigenis af van haar sterke innerlijkheid. Onze tijd vraagt, dat wij uiter- lijk zijn, maar dan natuurlijk, doorgloed van in- nerlijk geloofsleven. De bisschop is het eens met Mgr. Poels als hij zegt: „Wanneer wij de maat- schappij weer willen hervormen tot een Christe- lijke maatschappij, dan moeten wij beginnen met ons geloof weer te brengen op straten en pleinen“. „Evenals de Roomsche liturgie is de uiterlijke verschijning uiting van onzen innerlijken geloofs- drang. Die geloofsdrang openbaart zich naar bu- ten in bloemen, zang en gewaden.“

Merkwaardig is ook de vorming van z.g. stoot- brigaden, die propagandatochten ondernemen om in dorpen en stedekens afdelingen te stichten en die duidelijk in terugslag op de Konsomol- methoden der Russische jeugd zijn opgericht.

De Graalbeweging en de Geref. Meisjesorganisaties.

Na deze korte beschrijving volgt nog onze be- schouwing over deze hoogst interessante jeugd- beweging, die ontegenzeggelijk een steeds grootere plaats gaat innemen en alleszins frisch en geest- krachtig blijkt te zijn.

Reeds de naam „Graal“ oefent een eigenaardige bekoring uit en de wijze waarop het orgaan „De Zilveren Trompet“ de meisjes geestdrift inboe- zemt, is zóó, dat een meisje al heel lauw en flegmatisch moet zijn, als het niet voor deze be- weging warmloopt.

In tegenstelling met de Gereformeerde Jeugd- beweging onder de meisjes is aan het activiteits- element een zeer groote plaats ingeruimd. Ook het aesthetisch aandeel is veel grooter. En welk meisje wordt niet geboeid door het schoone?

Het Roomsche meisje is ook veel vrijer in haar

van zijn boek. Zijn antwoord bestaat in de opmerking, dat het op de eerste plaats ging over een slaaf en op de andere over den vrijen arbeider en dat er tusschen die toch wel een heel groot onderscheid bestaat. Inderdaad, dat heb ik reeds op de lagere school geleerd.

b. Ik had den heer Stap verzocht te bewijzen, dat hij schrif- tuurlijke gronden kon aanvoeren voor zijn stelling, dat iemand met een op zich zelf voldoende loon, toch mocht gaan staken, omdat hij niet genoeg naar zijn zin kon offeren voor kerk, zending en philanthropie. En wat doet de heer Stap? Inplaats van ons het verzochte motief voor het advies aan den arbeider, dien hij tot staken prest, te leveren, wijst hij ons (II, 316) op den werkgever en diens fouten in het toekennen van een zoo laag loon. Dat is weer een afleiden van de aandacht van het thema zelf, dat is weer het onthouden van de wapens, welk zijn jeugdige lezers noodig hebben. Dat is weer het schuldig blijven van het bewijs, dat een staking in dit geval om de zonde van een ander gerechtvaardigd en niet ook zelf zonde is.

Het is hier van betekenissen op te merken, dat de heer Stap naar niet ingaat op zijn 5e voorbeeld, dat geval van een loon voldoende voor een klein, maar onvoldoende voor een groot gezin. Ook hier was de staking alweer „plicht om Godwill“; het door mij gevraagde schriftuurlijk bewijs blijft uit. Eenig- zins onjuist is het in dit geheele verband, wanneer de heer Stap nu (II, 316) gaat spreken van „één man en één vrouw“, die er niet van zouden kunnen komen.

En in dit verband wil ik ook nog opmerken, dat het citeeren (in IV, 349) van woorden van Professor Fabius, omtrent plicht- matige staking in het geval van „goddelooze en mensch ont- eerende toestanden“ niets anders is dan het intrappen van een open deur. Want op dit citaat mag steunen het 2e en 3e voor- beeld door den heer Stap in zijn boek genoemd, voorbeelden, die ik niet heb bestreden. Ook omdat zij geheel liggen in mijn lijn, dat, indien voortwerken zelf zonde zou betekenen, staking geboden is.

c. In II, 316 poogt de heer Stap zich te verweren tegen mijn klacht, dat hij Gide niet behoorlijk citeerde. Ik had gezegd, dat hij door zijn citaat van slechts één zin uit het begin van een pericoop, Gide onrecht deed, omdat die zeer nadrukkelijk de gansche pericoop als één bij elkaar behoorende definitie be- schouwd wil zien. Wat stelt nu de heer Stap als verweer tegen deze klacht van citaatvervalsing? Allereerst, dat hem de meening van Gide kond laat (maar waarom citeert hij hem dan en dan nog wel onvolledig?), maar verder, en dat is erger, suggereert hij, dat ik op Gide als het ware verzet heb, wat dan blijken moet uit „de graagte“ waarmee ik Gide's opvattingen mededeelde. Ik zou dan verder werkstaking met sabotage op dezelfde lijn stellen.

De waarheid is, dat ik mij op dat punt nergens over Gides meening zelf heb uitgesproken, ook met geen enkel woord van mijzelf werkstaking en sabotage „op dezelfde lijn“ stelde, (zoo beweert Gide het), slechts heb opgemerkt, hoe in het door den heer Stap verzwegen gedeelte van de pericoop een opvat- ting omtrent staking naar voren kwam, die tot het nader bepalen van eigen houding voren moest hebben gedwongen. En daarom is ook deze passage uit des heeren Staps verweer óf alweer een gevolg van zeer oppervlakkige lezing óf een ver- draalen van mijn woorden.

a Gr.

A. SCHILDER.

(Wordt vervolgd.)

bewegingen. Dans en tooneel zijn haar niet ont- zegd en ze mag op haar luijes meer, dan de al- gemeen heerschende Gereformeerde zede toelaat.

Als het maar in de specifieke Roomsche sfeer blijft, kan er bij Rome heel wat mee door. We ho-ieven maar aan de K. R. O. te denken, die in zijn programma's werkelijk niet zoo heel veel verschilt met A.V.R.O. of V.A.R.A., ja soms be- neden peil is, getuige den open brief van Mary Pos in het Oudejaarsnummer '32 van „De Stan- daard“.

Typeerend is dan ook de uitdrukking van Mgr. Aengenent: „Onze tijd vraagt, dat wij uiterlijk zijn.“

We geven het toe. Dat is inderdaad de weg tot succes. Reclame en vertoon doen veel. En dan wordt het een onderling opbieden. De A. J. C. heeft haar uniform — al tracht de Volk-redactie dat te ontkennen, wijl ze de uniform militaristisch acht — en ieder A. J. C.-er is dadelijk te onder- kennen. Zoo wil Rome de meisjes óók onderschei- den zien. Ieder Graalmeisje herkent ge aan de witte blouse, zwarte alpino, das, rok, kousen en schoenen. En toch — hoe mooi het ook schijne — het blijft voor ons gelden, niet wat de tijd vraagt (wie is dat toch „de tijd“?), maar wat Gods Woord eischt en vraagt, is bindend. Dat Woord spreekt van een Koninkrijk Gods dat niet met uiterlijk gelaat, of, zooals de Leidsche vertaling weergeeft, niet zichtbaar komt, want het is binnen in u.

En evenmin als Jezus „zijn stem op de pleinen zal doen hooren“¹⁾ heeft hij onze jonge meisjes de opdracht gegeven er op uit te trekken om de wereld te bekeeren. Daarom is de Graalleus: „De wereld moet bekeeren. En God zal triumpheeren. Allelujah — vooruit!“ wel „begeisterd“ (afgedacht van het taalkundig onjuiste, alsof de wereld actief bekeeringswerk doet), maar toch vreezen we dat hier de Heilige Geestdrift (met kapitale letters) in den grond vreemd aan is.

Zeker, de jonge vrouw, die met zegenende han- den gaat, is een lieflijke verschijning, maar die zegenende handen zijn de uiterlijke verschijning van een gezegend hart, van een begenadigd meisje.

Altijd weer ziet men het verschijnsel dat Rome zijn strijdmethode regelt naar die van de wereld. Heeft de Konsomol stootbrigades, wel, waarom zouden de Roomsche meisjes ze niet hebben? Dan maar hard tegen hard. En als de wereld impo- neert, waarom zou Rome het dan niet doen? Daar- om het massaspel in het stadion te Amsterdam en het Sportpalast te Berlijn.

Er gaat van dit alles groote bekoring uit op de oppervlakkige massa. Wat is nu verkwikkender te zien dan de duizende bloeiende meisjes in witte gewaden, die in schier volmaakte orde haar door- dichte rhythmische bewegingen uitvoeren?

En toch — we blijven onzen simplen vorm